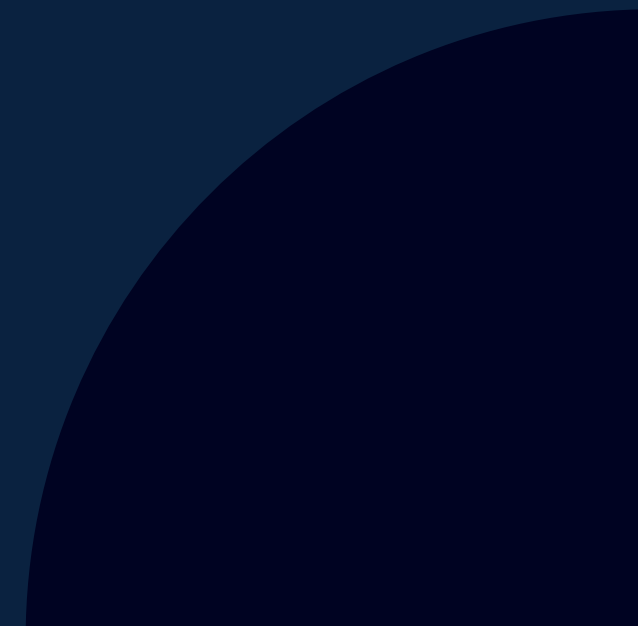
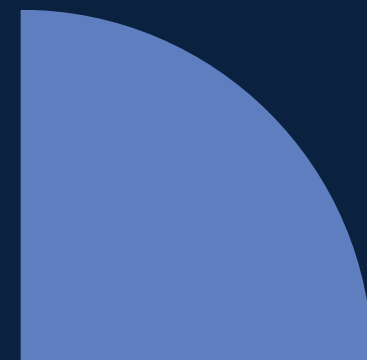

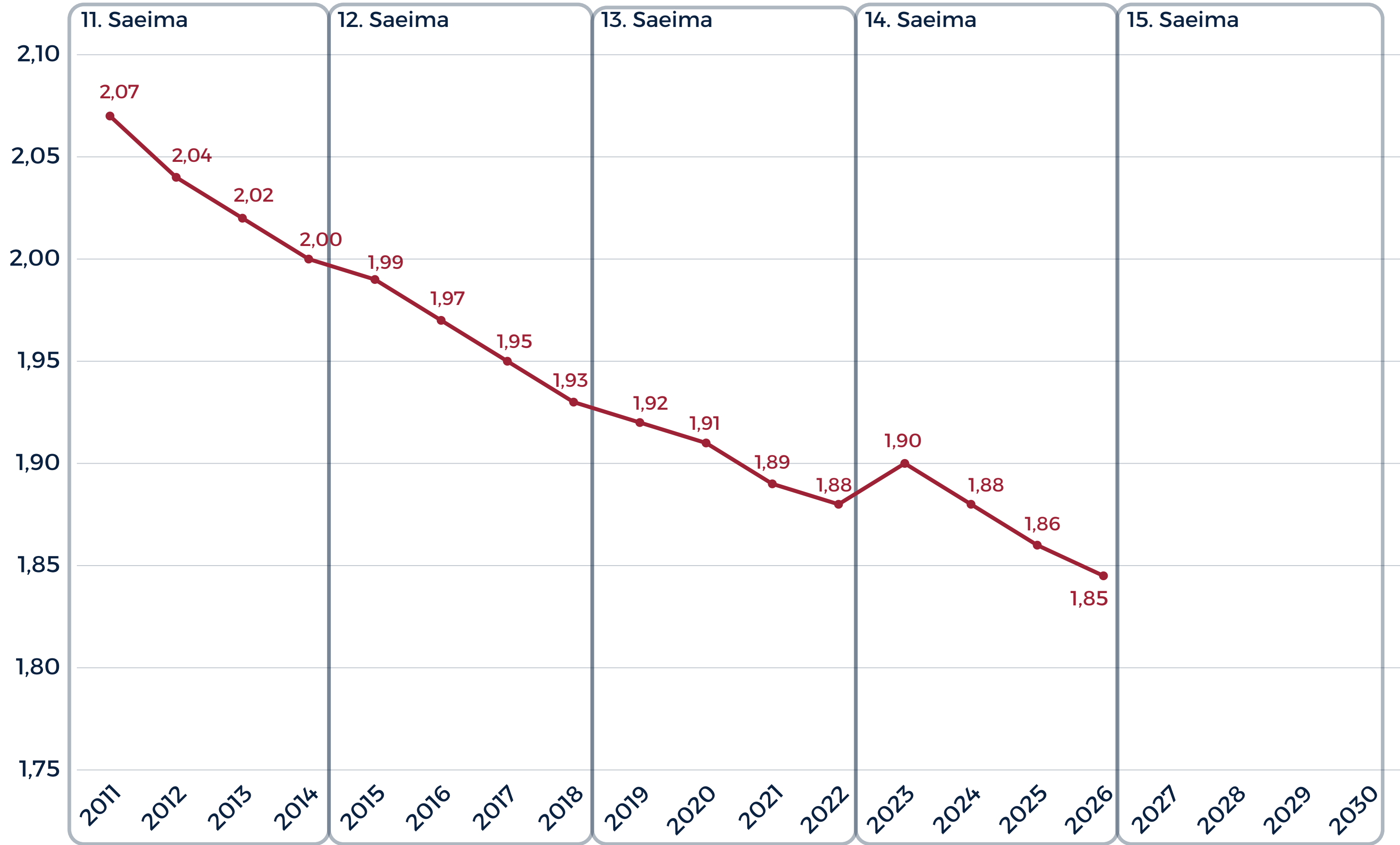
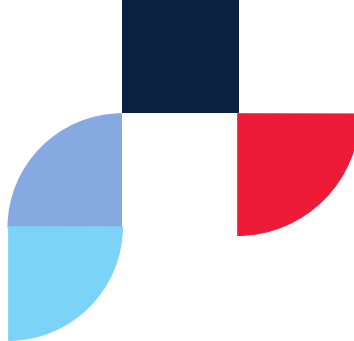
Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sēde

30.07.2026.

PAR CILVĒKKAPITĀLA ATTĪSTĪBU

LATVIJAS PASTĀVĪGO IEDZĪVOTĀJU SKAITS TURPINA KRISTIES

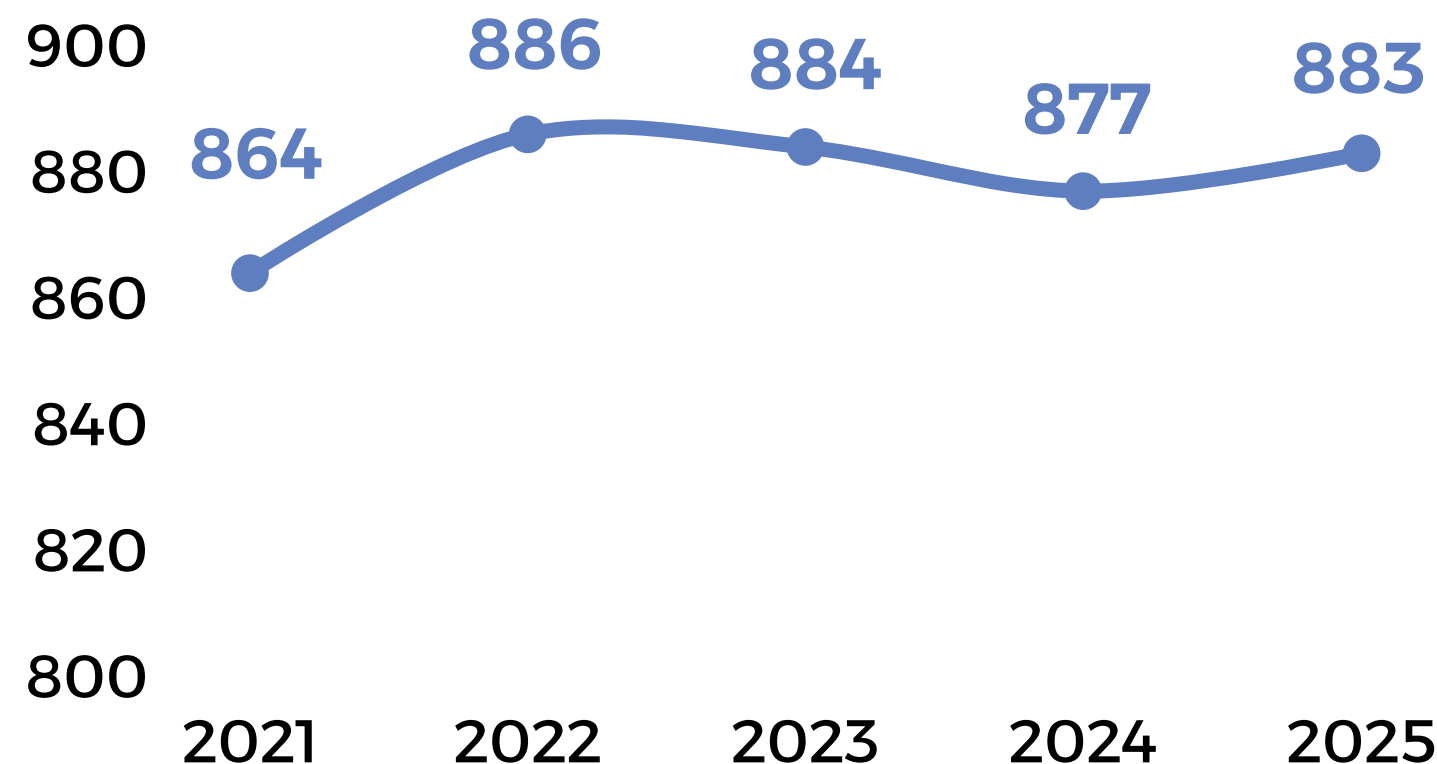
Avots: CSP

—●— Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju skaits gada sākumā, milj.

Situācija darba tirgū

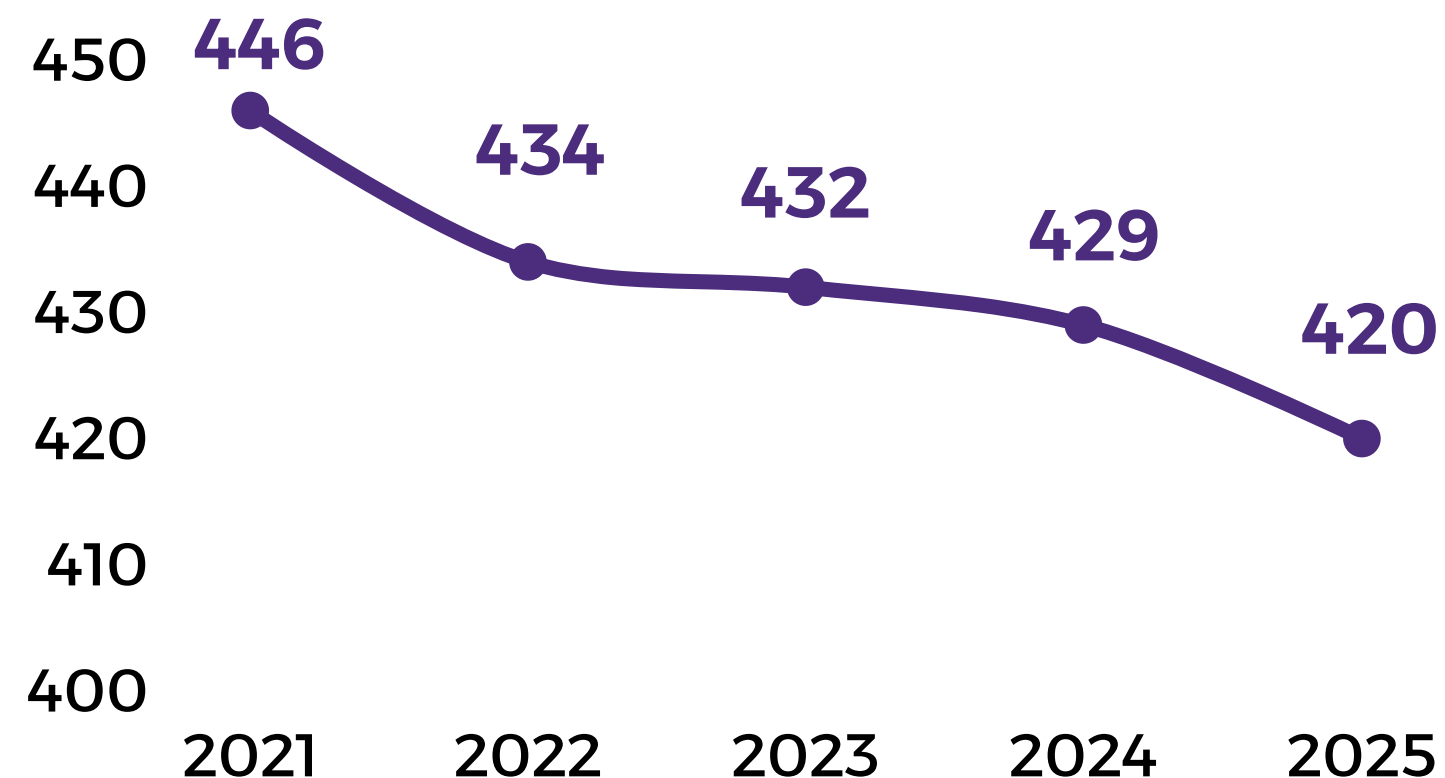
Kopējais nodarbināto skaits nav sasniedzis Ekonomikas ministrijas noteikto **900** tūkst. nodarbināto robežu un **aizvien ir iztrūkums darba tirgū**.

Nodarbināto skaits vecuma grupā 15-74 gadi

Avots: CSP

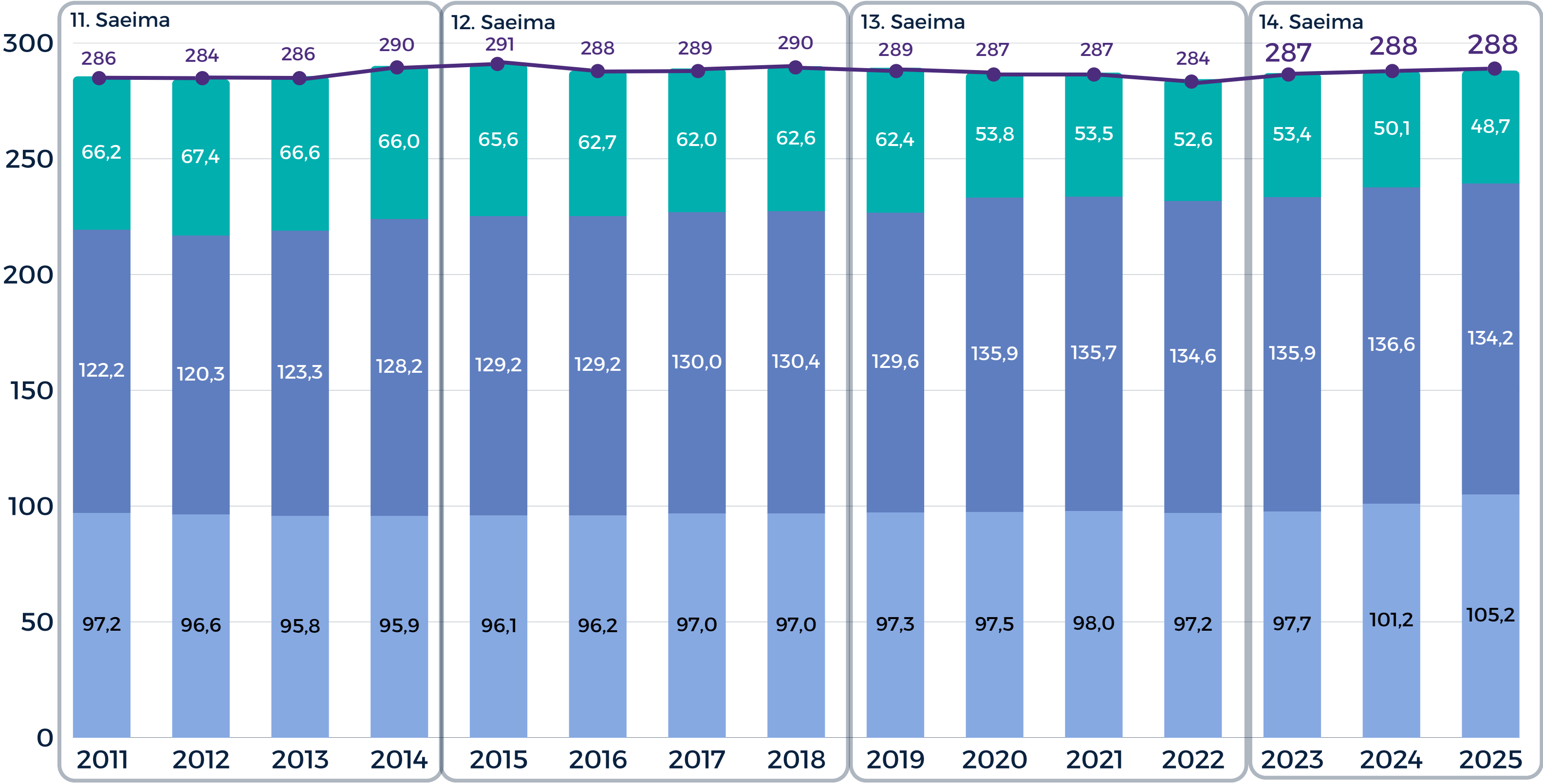
Ekonomiski neaktīvo iedzīvotāju skaits vecumā 15-74 gadi

Avots: CSP

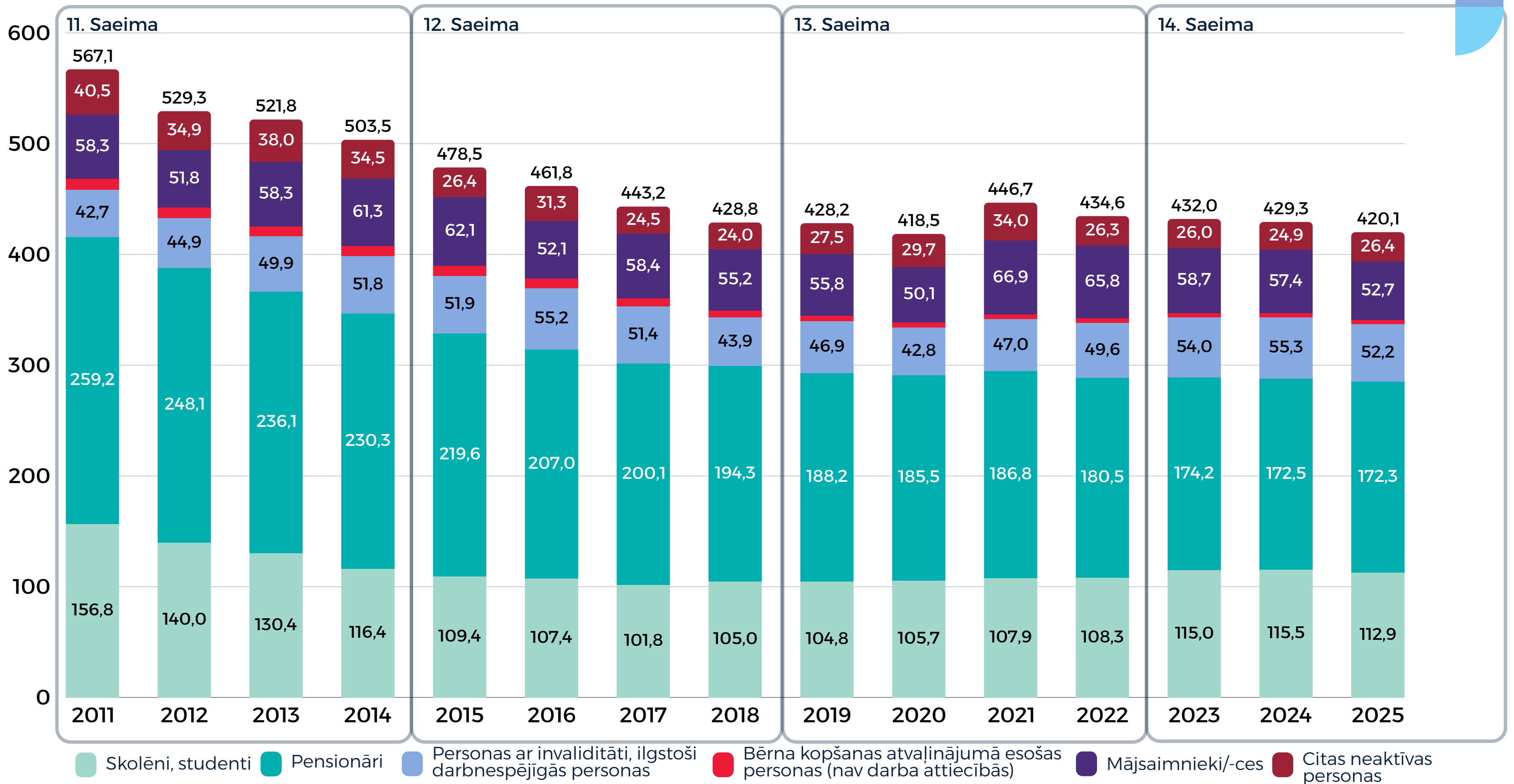
“Zaļais koridors” darba spēka piesaistē nepilda noteiktos mērķus

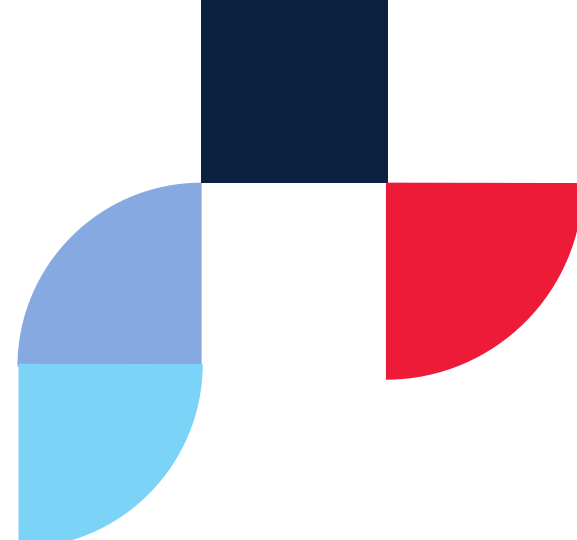
AIZŅEMTĀS DARBA VIETAS SABIEDRISKAJĀ SEKTORĀ, tūkst.

Trešdaļa (33%) Latvijas nodarbināto iedzīvotāju ir nodarbināti sabiedriskajā sektorā

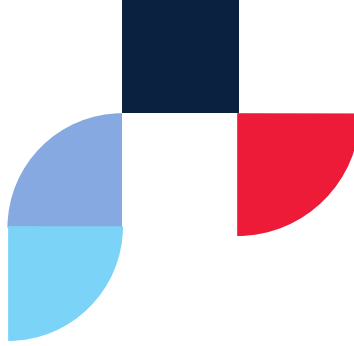
EKONOMISKI NEAKTĪVIE IEDZĪVOTĀJI VECUMA GRUPĀ 15-74 GADIEM, tūkst.

**Kā valsts nodrošinās darbaspēka
pieejamību Latvijā?**

CILVĒKKAPITĀLA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA → RĪCĪBAS PLĀNS

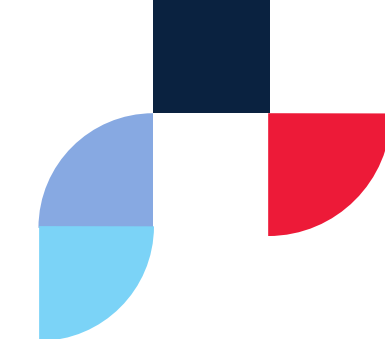

2023. gads	Uzsākta Cilvēkkapitāla attīstības stratēģijas izstrāde	
2023. gads	EM, IZM, LM izveido Cilvēkkapitāla attīstības padomi	
29.02.2024.	Projekta apspriešana ar partneriem	
31.03.2024.	Sabiedrības līdzdalība TAP portālā	Cilvēkkapitāla attīstības stratēģija iebildumu dēļ pārtop par Cilvēkkapitāla attīstības rīcības plānu
2024. gada jūnijs	Starpinstitucionālā saskaņošana	
17.10.2024.	Valsts sekretāru sanāksmē izskatīts rīcības plāns 2024.-2027. gadam	
2025. gada novembrī	Virzīts Ministru kabinetā kā rīcības plāns 2025.-2027. gadam	
2025. gada decembrī	TAP portālā pieejams rīcības plāns 2026.-2027. gadam	
2026. gads	Rīcības plāns nav apstiprināts un stratēģijas izstrāde nav uzsākta	

MIGRĀCIJA LATVIJĀ

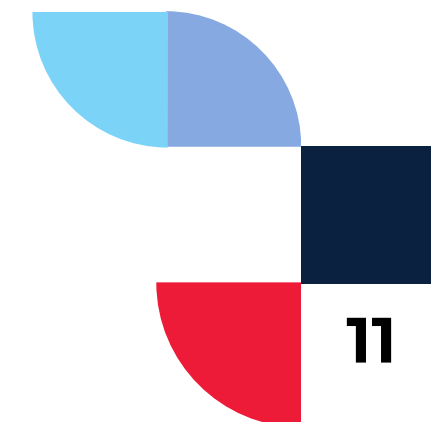
Migrācijas politika

- ◆ **Darbspēka pieejamība ir viens no Latvijas būtiskākajiem konkurētspējas aspektiem.** Uz to norāda gan potenciālie investori, gan vietējie uzņēmēji.
- ◆ Starptautiska pieredze rāda, ka, lai izstrādātu funkcionējošu migrācijas politiku, procesā jāiesaista **darba devēji**.
- ◆ Migrācijas politika ir **vienota sistēma** = ātri, saprotami procesi, kas palīdz piesastīt nepieciešamo darba spēku un stingras sankcijas par pārkāpumiem.
- ◆ **Valsts politikai** jābūt vērstai uz to, ka tā **spēj vadīt procesu** - nodarbinātības, migrācijas, u.c. un jābalstās uz aktuālajiem datiem.
- ◆ **Migrācija ir mūsu visu aktualitāte, nevis tikai darba devēju.** Samazinoties iedzīvotāju skaitam sadārdzinās relatīvās infrastruktūras uzturēšanas izmaksas uz 1 iedzīvotāju (skolas, ceļi, slimnīcas).
- ◆ Migrācijas politikai jābūt prognozējamai un balstītai **darba tirgus vajadzībās**, vienlaikus saglabājot augstu drošības un kontroles līmeni.

Citu valstu iedzīvotāji, kuri pašlaik atrodas Latvijā

▶ ES dalībvalstu, EEZ valstu un Šveices konfederācijas pilsoņi	17 000
▶ Ārzemnieki ar derīgām pastāvīgās uzturēšanās atļaujām un TUA, kurās iekļauta norāde “Tiesības strādāt bez ierobežojumiem” (cits iebraukšanas mērķis, piemēram, laulātie)	26 400
▶ Ukrainas civiliedzīvotāji darbaspējas vecumā	20 000
▶ Studenti (trešo valstu pilsoņi) - tiesības strādāt 20h nedēļā	7 200
▶ Trešo valstu pilsoņi - nodarbinātie	12 000
KOPĀ	82 600

Brīvo darba vietu īpatsvars pēc uzņēmuma nozares TOP 10

2025. gada septembra beigās

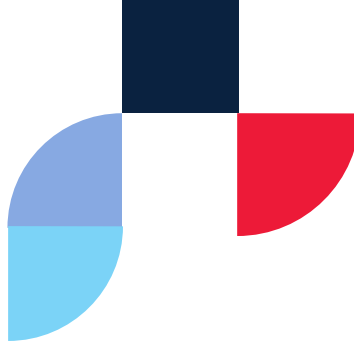
Apstrādes rūpniecība	17%
Būvniecība	16%
Administratīvo un atbalsta dienestu darbība	13%
Transports un uzglabāšana	13%
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība	9%
Veselība un sociālā aprūpe	7%
Valsts pārvalde un aizsardzība; obligātā sociālā apdrošināšana	7%
Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zveja	3%
Izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	3%

NVA uzskaitē reģistrēti

41 108

bezdarbnieki

Parlamentārās izmeklēšanas komisijas secinājumi

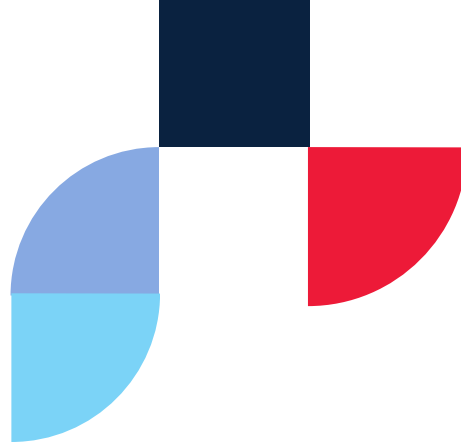

- ▶ Latvijai nepieciešama **skaidra migrācijas politika**.
- ▶ **Kontroles sistēma nav pietiekami efektīva**. Iestādēm ir fragmentēta informācija un nepietiekama datu apmaiņa.
- ▶ Studentu migrācija **rada riskus**.
- ▶ Latvija bieži **nav galamērķis**.
- ▶ **Pieaug slodze** valsts institūcijām un diplomātiskajām pārstāvniecībām nepietiek kapacitātes.

IZGLĪTĪBAS KVALITĀTE

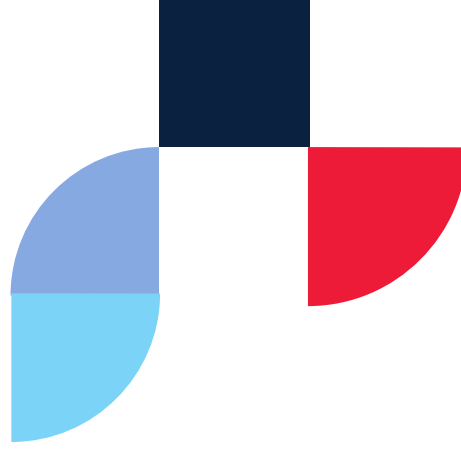
Par izglītības attīstības pamatnostādņem 2021.-2027. gadam

2.2.	Skolēni (15. gadu vecumā) ar augstiem mācību rezultātiem (pēc <i>PISA</i> – 5. un 6. kompetences līmenis): 1) lasīšanā, 2) matemātikā, 3) dabaszinātnēs.	PISA (<i>OECD</i>)	1) 4,8 % 2) 8,5 % 3) 3,8 % (2018)	1) 6 %, <u>2) 9 %, 3) 5 %</u> (<i>OECD</i> vidējais 2018)⁵⁸ NAPR MSR
2.3.	Skolēni (15 gadu vecumā) ar zemiem mācību rezultātiem (zemāk par <i>PISA</i> 2. kompetences līmeni): 1) lasīšanā, 2) matemātikā, 3) dabaszinātnēs.	PISA (<i>OECD</i>)	1) 22,4 % 2) 17,3 % 3) 18,5 % (2018)	1) 20 %, <u>2) 16 %, 3) 17 %</u> (<i>PISA</i> 2022) NAPR MSR

*NAP2027 rādītāji (tabulā – NAPR), Izglītības kvalitātes monitoringa sistēmas rādītāji (tabulā – MSR).

Rezultāti matemātikā

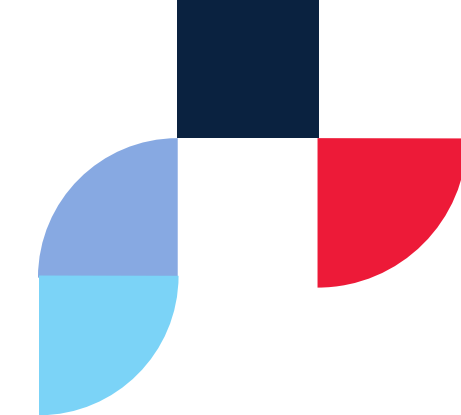
PISA cikls	Zemi sasniegumi (< 2. līmenis)	Augsti sasniegumi (5.–6. līmenis)
2015	21,4%	5,2%
2018	17,3%	8,5%
2022	22,2%	6,4%

Galvenās tendences Latvijā

Periods	Zemo sasniegumu skolēni	Augsto sasniegumu skolēni
2015 → 2018	21,4% → 17,3% (uzlabojums par 4,1 procentpunktu)	5,2% → 8,5% (pieaugums par 3,3 procentpunktiem)
2018 → 2022	<u>17,3% → 22,2%</u> (pasliktinājums par 4,9 procentpunktiem)	<u>8,5% → 6,4%</u> (samazinājums par 2,1 procentpunktu)

STEM eksāmens

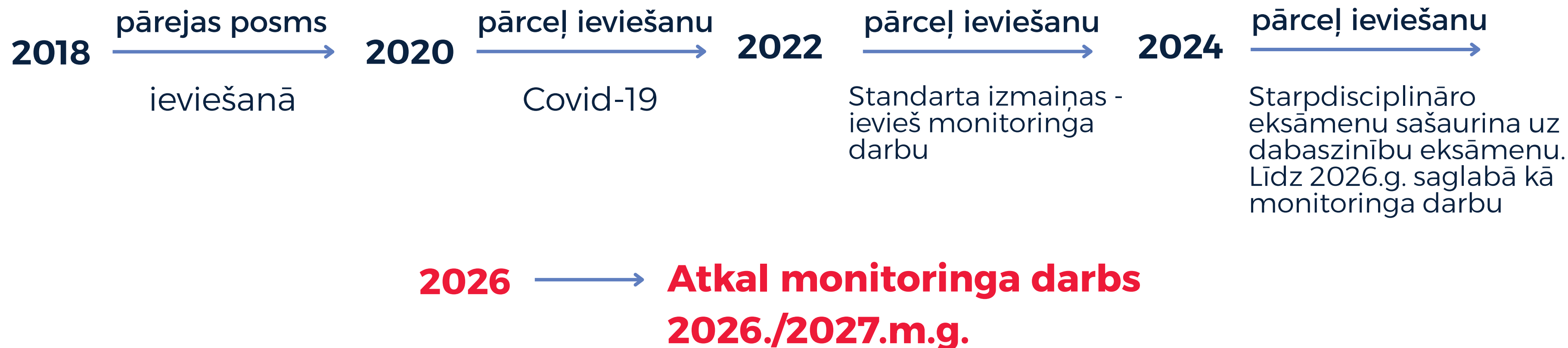
SKOLA
2030

Pamatskola

1. Matemātikas eksāmens
2. Latviešu valodas eksāmens
3. Svešvalodas eksāmens
4. Starpdisciplinārais eksāmens

LDDK PIEDĀVĀJUMS

eksāmens tikai, lai pabeigtu skolu

eksāmens, lai veidotu apzinātu karjeru

- 1 Atteikties no minimālā eksāmena vērtējuma **sliekšņa**, bet ieviest **uzņemšanas prasības** vidusskolā un tehnikumā.
- 2 Atteikties no **augstākā līmeņa** obligātajiem eksāmeniem **vidusskolā**, koncentrējoties uz **pamatskolu** un **optimālā līmeņa** eksāmeniem.

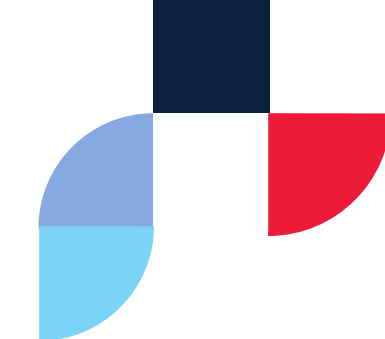
LDDK PRASĪBA

Nostiprināt izglītības standartā dabaszinātņu eksāmena formu no 2026./2027.m.g.

* 15.04.2026. PINTSA sēdē skatīts jautājums:

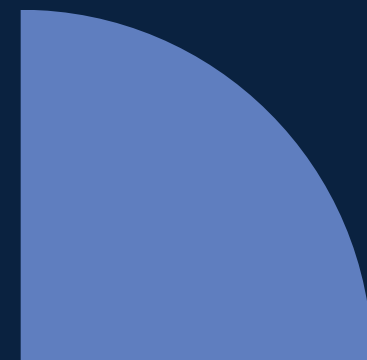
STEM izglītības attīstības pasākumi STEM izglītības pieejamības un kvalitātes nodrošināšanai 2026. – 2028.gadā vispārējā, profesionālajā un augstākajā izglītībā.

Lēmumprojekts

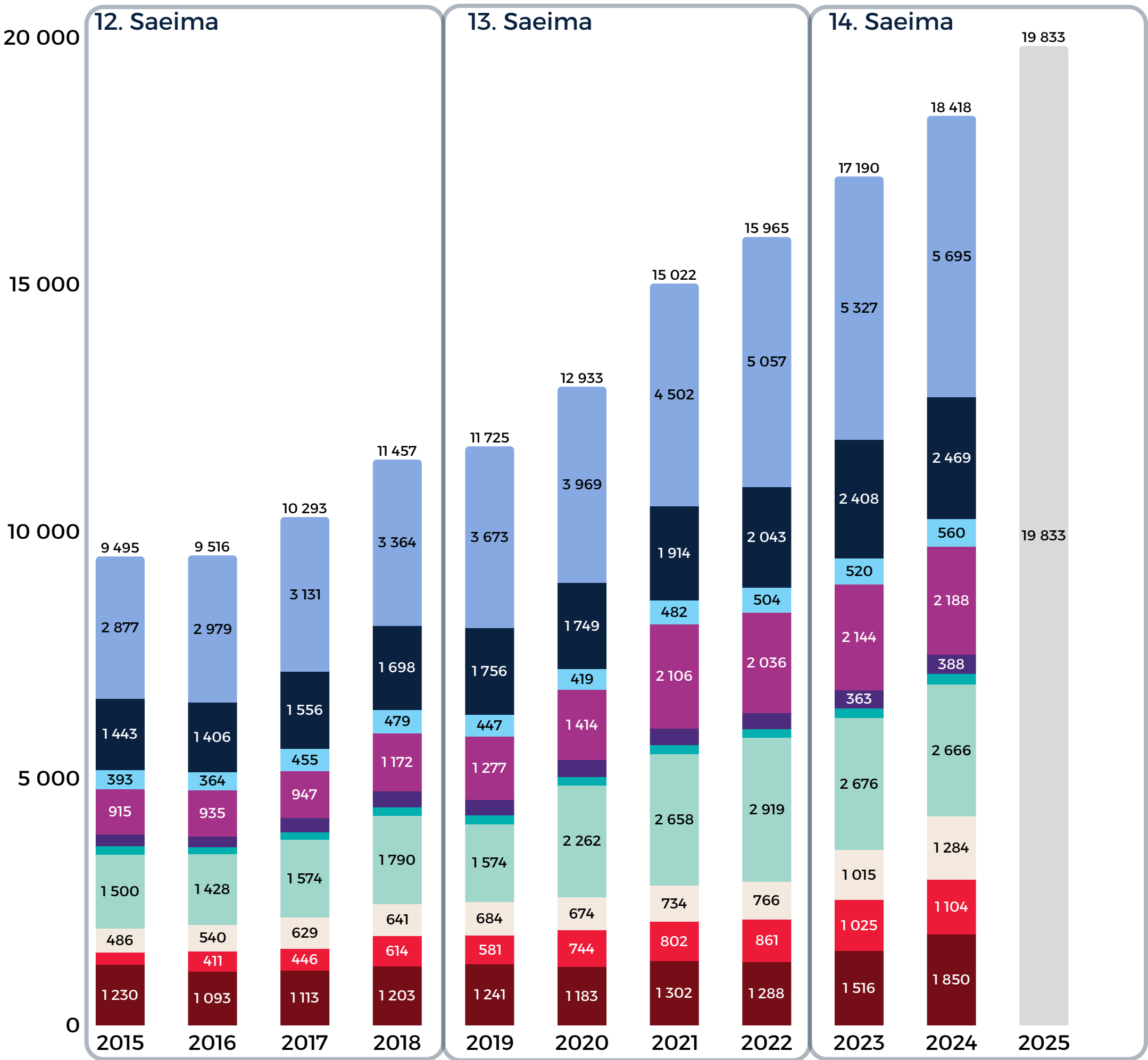

1. Noteikt atbildīgo ministriju Cilvēkkapitāla attīstības stratēģijas izstrādei.
2. Iekšlietu ministrijai līdz 2026. gada 1. septembrim organizēt tikšanos ar Latvijas Darba devēju konfederāciju, lai pārrunātu migrācijas politikas izstrādes procesu.
3. Nostiprināt izglītības standartā dabaszinātņu eksāmena formu no 2026./2027.m.g.

PAR PUBLISKĀ SEKTORA IZDEVUMU MAZINĀŠANU

VISPARĒJĀS VALDĪBAS SEKTORA IZDEVUMI PĒC VALDĪBAS FUNKCIJĀM, milj. EUR

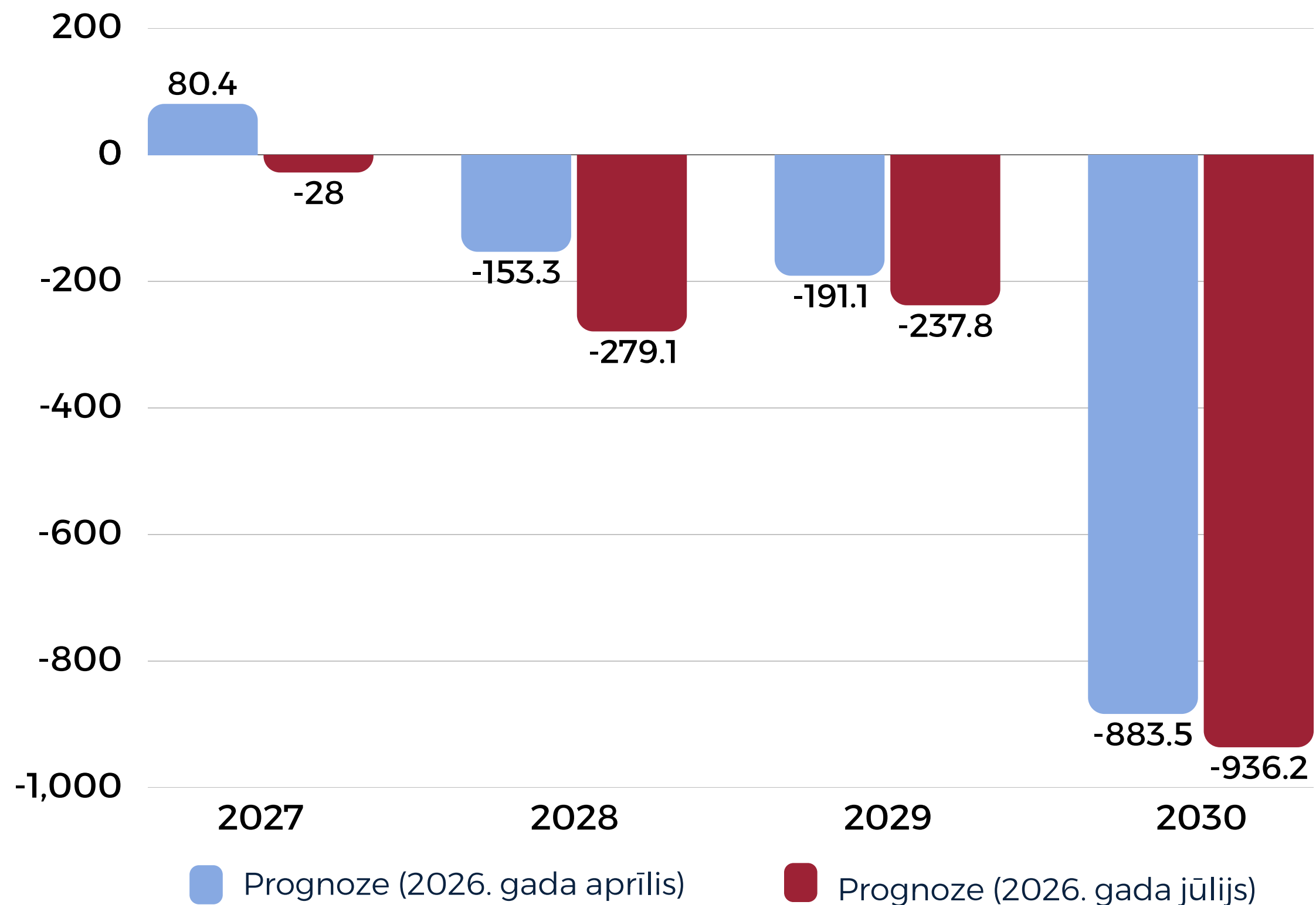

5 gados (2020.-2025.)
izdevumi ir auguši par
7 miljardiem

- Sociālā aizsardzība
- Izglītība
- Atpūta, kultūra un reliģija
- Veselība
- Pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošana
- Vides aizsardzība
- Ekonomiskā darbība
- Sabiedriskā kārtība un drošība
- Aizsardzība
- Vispārējie valdības dienesti
- Bez atšifrējuma

Avots: CSP

FISKĀLĀ TELPA, MILJ. EUR

IZMAIŅAS PRET APRĪĻA PROGNOZI

2027. gads

+80.4 → **-28.0 milj. EUR**

izmaiņa: -108.3 milj. EUR

2028. gads

-153.3 → **-279.1 milj. EUR**

izmaiņa: -125.8 milj. EUR

2029. gads

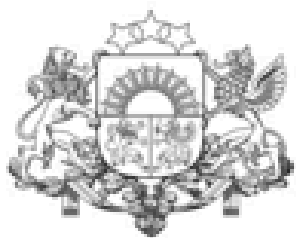
-191.1 → **-237.8 milj. EUR**

izmaiņa: -46.8 milj. EUR

2030. gads

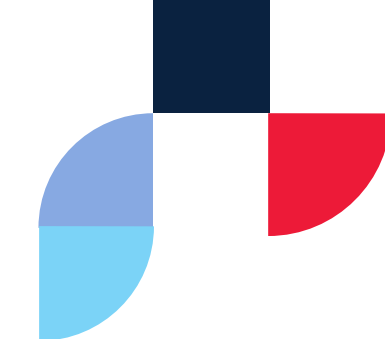
-883.5 → **-936.2 milj. EUR**

izmaiņa: -52.7 milj. EUR

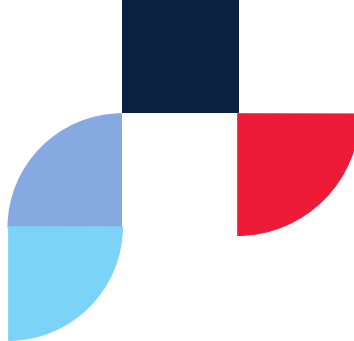
Finanšu ministrija

Valdības rīcības plāna pasākumi, kam indikatīvi būs nepieciešams papildu valsts budžeta finansējums

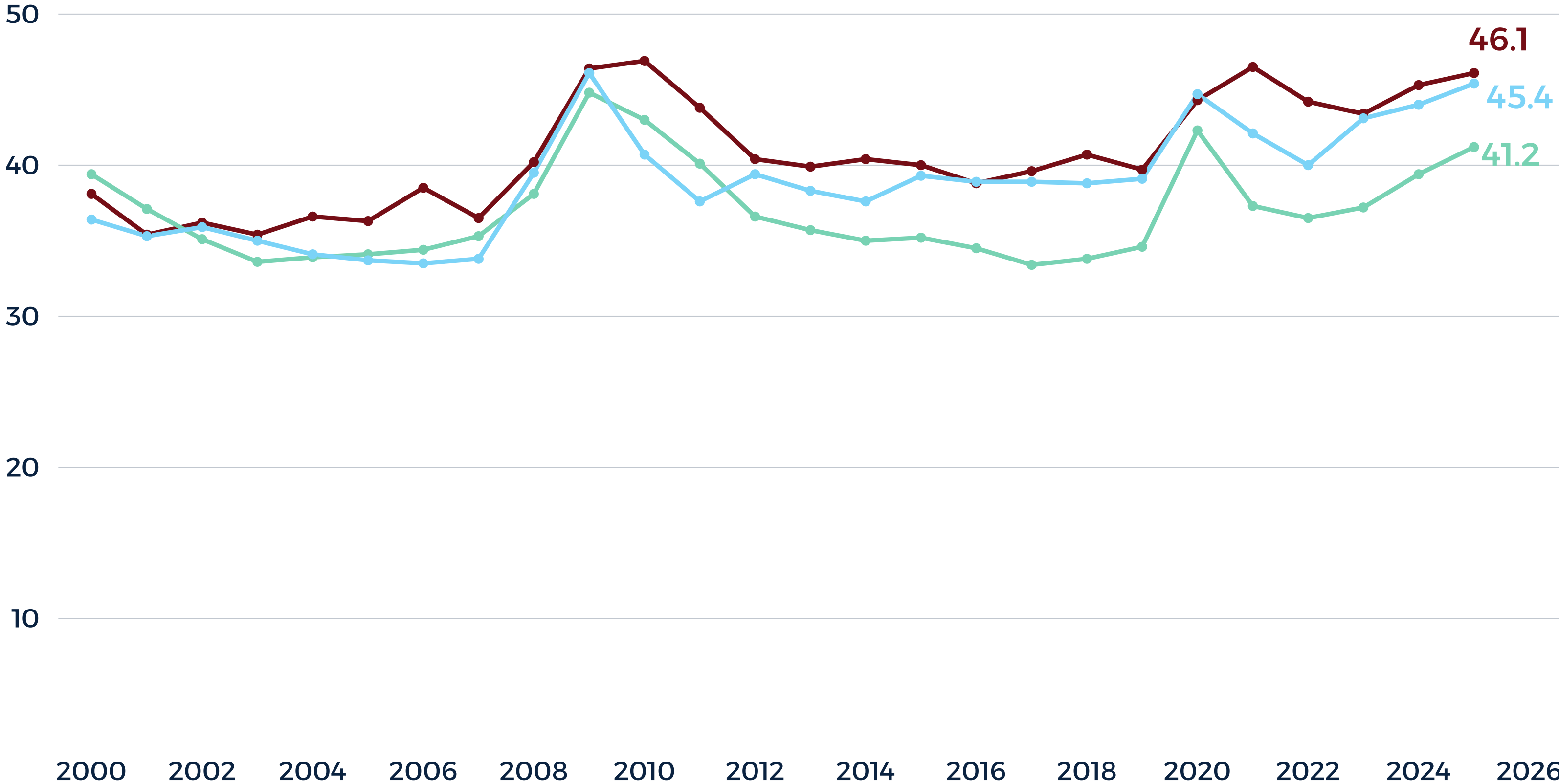

Pasākums	VRP Pasākuma numurs	Finansējums, milj. eiro			
		2027	2028	2029	2030
	KOPĀ	344,9	409,8	471,1	557,4
1) Nodrošināt Rīcības plāna Latvijas Austrumu pierobežas ekonomiskajai izaugsmei un drošības stiprināšanai 2025.–2027. gadam izpildi un tā īstenošanas uzraudzību;					
2) Nodrošināsim Latvijas austrumu pierobežas sociālekonomiskās attīstības un drošības stiprināšanas tematiskās komitejas darbību;	25.3.	20,0	20,0	20,0	20,0
3) Nodrošināsim dalību starptautiskajās iniciatīvās- EK projekts sadarbībā ar Pasaules Banku;					
4) Organizēsim diskusijas par Eiropas Savienības daudzgadu budžetā pēc 2027. gada atbalsta teritoriālo tvērumu un atbalsta sniegšanas mehānismu ES Austrumu pierobežas valstīm					
1) Nodrošināt valsts atbalstu lauksaimniecības nozarē;	28.3.	50,0	50,0	50,0	50,0
2) Nodrošināt pilnvērtīgu līdzfinansējumu ES fondu apguvei					
Uzsākt "bāzes" pensijas ieviešanu – no 01.01.2027. pakāpeniski piešķirot piemaksu par stāžu no 1996.gada un no 01.01.2027. (vai no 01.10.2026.) paaugstinot piemaksas viena stāža gada vērtību par stāžu līdz 1995.gada 31.decembrim	36.1.	13,4	14,4	14,5	34,8
Nozaru budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanas rezultātā iegūto finansējumu novirzīt veselības nozarei, lai nodrošinātu, ka finansējums veselības aprūpei sasniedz 12% no valdības izdevumiem	37.1.	190,3	195,2	193,7	193,7
Veicināt Latvijas ciešāku integrāciju ar meža pārvaldību un ilgtspējīgu apsaimniekošanu saistītajos starptautiskajos procesos un organizācijās, tai skaitā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (ESAO)	45.6.	0,03	0,03	0,03	0,03
Ieviest jaunu finansēšanas modeli "Programma skolā" pilnā apjomā	47.1.	10,0	10,0	10,0	10,0
Turpināt darbu pie pedagogu atalgojuma grafika ieviešanas	48.1.	56,0	115,0	177,4	243,3
Rast risinājumu virszemes televīzijas apraides nodrošināšanai samazinoties maksas virszemes televīzijas pakalpojuma lietotāju skaitam	51.11.	4,6	4,6	4,9	4,9
Turpināt darbu pie likuma par valsts iesaisti Latgales vēstniecības GORS pārvaldībā pieņemšanas (Likumprojekts 26-TA-480 ir apstiprināts Ministru kabinetā un iesniegts izskatīšanai Saeimā)	52.12.	0,6	0,6	0,6	0,6

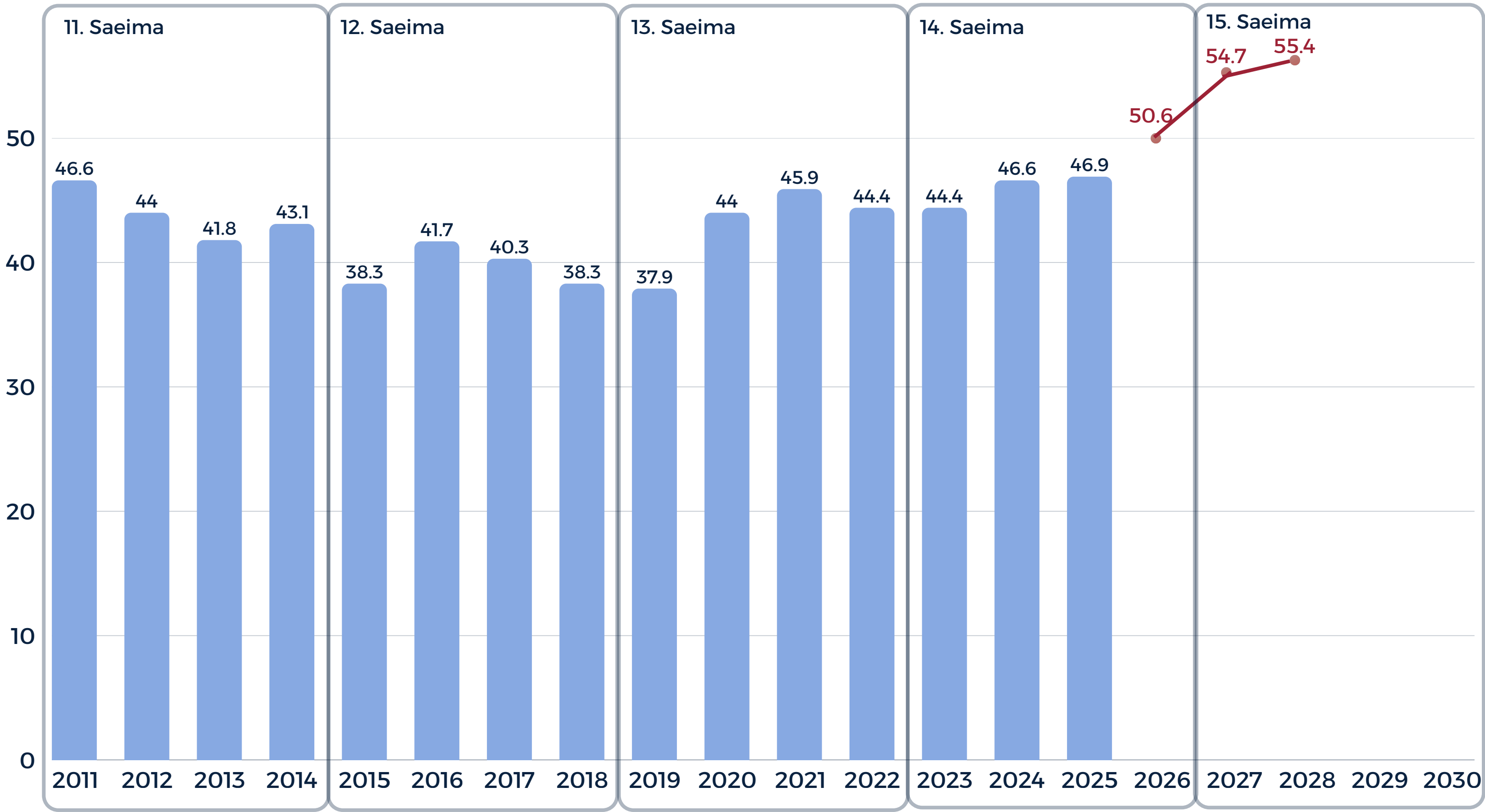
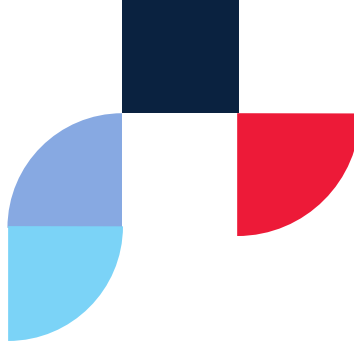
VISPARĒJĀS VALDĪBAS SEKTORA IZDEVUMI, % pret IKP

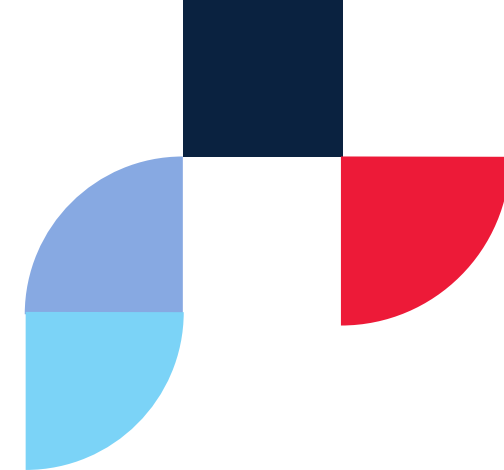
Latvija Lietuva Igaunija

VISPĀRĒJĀS VALDĪBAS PARĀDS, % pret IKP

Galvenie virzieni

- Izdevumi ilgstoši aug straujāk nekā ekonomika.
- Ģeopolitiskā situācija prasa vairāk līdzekļu drošībai.
- Demogrāfijas dēļ samazinās nodokļu maksātāju skaits.
- Nodokļu celšana nav ilgtspējīgs risinājums un var radīt sociālu spriedzi.
- Nepieciešams palielināt publiskā sektora produktivitāti.
- Digitalizācija un mākslīgais intelekts kļūst par galvenajiem produktivitātes virzītājiem, ka arī digitalizācija prasa papildus investīcijas.
- Zaļā pāreja prasa investīcijas un jaunas prasmes ekonomikas transformācijai.

Kāpēc šobrīd nepietiek ar esošo pieeju?

1.

Iepriekšējā prakse
nav strādājusi

2.

Finanšu ministrija
sniedz datus un
aprēķinus

3.

Trūkst skaidra
politiskā mandāta

4.

Lēmumi tiek
pieņemti, bet
netiek pildīti

Aicinājums - **Ministru prezidentam uzņemties vadību un noteikt skaidru izmaksu samazināšanas mērķi**, kopā ar iesaistītajām pusēm identificēt pasākumus izdevumu mazināšanai, dot uzdevumus ministrijām un kontrolēt to izpildi.

VALSTS KANCELEJA

Amatu vietas un
produktivitāte

VALSTS KONTROLE

Ziņojumu
ieteikumu izpilde

VALSTS KASE

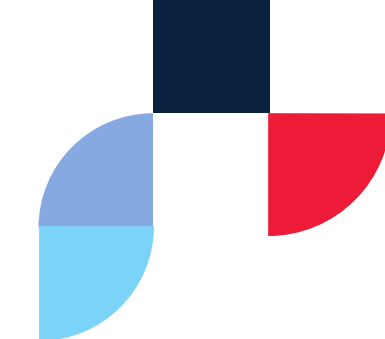
Budžeta dati

FINANŠU MINISTRIJA

Kopējā aina un dati

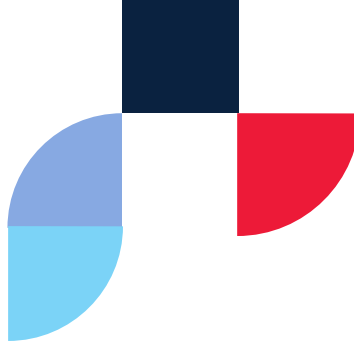
Vakances

- ◆ 2024. gada 27. augustā pieņemts informatīvais ziņojums "Par valsts budžeta likumprojektā iekļaujamo prioritāro pasākumu pamatprincipiem un uzdevumiem likumprojekta "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam" sagatavošanai":
 - 8. 2025. gadā netiek palielināts kopējais amata vietu skaits publiskajā sektorā, tai skaitā ierobežojums attiecināms uz valsts iestādēm, pašvaldībām, valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām, (tai skaitā pieklasificētām vispārējai valdībai), kam finansējums tiek nodrošināts no valsts un pašvaldību budžetiem. *Valdībai paliek tiesības lemt par izņēmumiem.*
- ◆ 2024. gada 1. decembrī "Vakanču bankas" izveide saskaņā ar Ministru prezidentes Evikas Siliņas rezolūciju:

"Valsts kanceleja veidos Latvijas valsts pārvaldē nebijušu risinājumu, izslēdzot no tiešās valsts pārvaldes iestāžu amatu sarakstiem ilgstoši vakantās amata vietas un izveidojot "vakanču banku". Tas nozīmē, ka reizēs, kad kādā valsts pārvaldes iestādē būs jāuzņemas jauni uzdevumi un attiecīgi vajadzīgi jauni darbinieki, trūkstošās amata vietas varēs saņemt no "vakanču bankas"."
- ◆ 2024. gada 6. decembrī pieņemts likums "Par valsts budžetu 2025. gadam un budžeta ietvaru 2025., 2026. un 2027. gadam":
 - 81. pants.** Noteikt, ka 2025. gadā valsts un pašvaldību institūcijās netiek palielināts kopējais no valsts pamatbudžeta finansēto amata vietu skaits, izņemot gadījumus, kad ir pieņemts atsevišķs pašvaldības domes vai Ministru kabineta lēmums. Lai Ministru kabinets varētu pieņemt lēmumu par

Vakances

◆ 2025. gada 10. oktobra Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes sēdes lēmums:

Vienoties, ka 2026. gadā likvidējamās vakances, kas nav aizpildītas vairāk kā 6 mēnešus, un iestādes rīcībā paliek likvidēto vakanču finansējums 30% apmērā darbiniekiem veicamo papildu pienākumu finansēšanai.

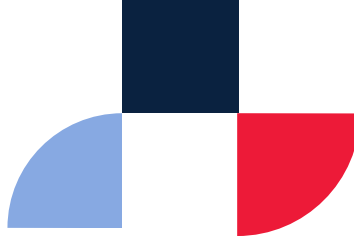
◆ 2025. gada 14. oktobrī Ministru kabinetā pieņemts likumprojekts "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam":

12. Ņemot vērā Nacionālās trīspusējās sadarbības padomes 2025. gada 10. oktobra sanāksmes vienošanos, Valsts kancelejai sadarbībā ar Finanšu ministriju veikt analīzi par iespējām ar 2026. gada 1. jūliju likvidēt vakances neatkarīgajās iestādēs un ministriju resoros, lai nodrošinātu, ka samazinājums kopā ar jau veiktajiem samazinājumiem netiek veikts dubultā un ietaupītie līdzekļi 30% apmērā tiek atstāti ministriju resoros darbiniekiem veicamo papildu pienākumu finansēšanai, un sagatavot attiecīgus priekšlikumus likumprojekta izskatīšanai Saeimā otrajā lasījumā.

◆ 2025. gada 4. decembrī pieņemts likums "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam":

81. pants. Noteikt, ka ar 2026. gada 1. jūliju valsts institūcijas no saviem amatu sarakstiem izslēdz amata vietas, kuras ir bijušas vakantas vairāk kā sešus mēnešus par stāvokli uz 2026. gada 30. jūniju.

Lēmumprojekts

1. Atbilstoši 2025. gada 14. oktobra Ministru kabineta pieņemtajam likumprojektam "Par valsts budžetu 2026. gadam un budžeta ietvaru 2026., 2027. un 2028. gadam", Valsts kancelejai sagatavot un iesniegt Ministru kabinetam sarakstu ar ilgstoši vakanto amatu vietām uz 2026. gada 1. jūliju un nodrošināt šo amatu vietu likvidēšanu līdz 2026. gada 1. septembrim.
- 2.1. Ministru prezidentam uzņemties politisko pārraudzību pār valsts budžeta izdevumu mazināšanas procesu, nodrošinot, ka izdevumu pārskatīšanai tiek noteikti konkrēti mērķi un tā tiek īstenota horizontāli kā visas valdības prioritāte.
- 2.2. Valsts kancelejai sadarbībā ar Finanšu ministriju līdz 2026. gada 17. augustam izveidot starpinstitucionālu izdevumu mazināšanas darba formātu, iekļaujot tajā Latvijas Darba devēju konfederācijas, Valsts kancelejas, Ministru prezidenta biroja, Finanšu ministrijas, Valsts kases, Latvijas Bankas un Valsts kontroles pārstāvjus, lai kopīgi izvērtētu ministriju iesniegto informāciju par izdevumu samazināšanas iespējām un sagatavotu konkrētus priekšlikumus par uzdodamajiem uzdevumiem ministrijām.
- 2.3. Valsts kancelejai sadarbībā ar Finanšu ministriju nodrošināt izdevumu mazināšanas pasākumu izpildes uzraudzību un ne retāk kā reizi mēnesī sniegt Ministru prezidentam ziņojumu par uzdevumu izpildes progresu, konstatētajiem riskiem un nepieciešamajiem valdības lēmumiem.